

Statsrådets skrivelse till Riksdagen med anledning av ett förslag till rådets förordning om ändring av förordningen (EG) nr 2100/94 om gemenskapens växtförädlarrätt

I enlighet med 96 § 2 mom. grundlagen översänds till riksdagen Europeiska gemenskapernas kommissions förslag av den 11 november 2003 till rådets förordning om ändring av förordningen (EG) nr 2100/94 om gemenskapens växtförädlarrätt samt en promemoria om förslaget.

Helsingfors den 1 april 2004

Handels- och industriminister *Mauri Pekkarinen*

Överinspektör *Kirsi Heinonen*

JORD- OCH SKOGSBRUKSMINISTERIET**PROMEMORIA**
EUTORI EU/2003/1355**ÄRENDE****FÖRSLAG TILL RÅDETS FÖRORDNING OM ÄNDRING AV RÅDETS FÖRORDNING
OM GEMENSKAPENS VÄXTFÖRÄDLARRÄTT****DOKUMENT**

KOM(2003) 456 slutlig

1. Allmänt

Europeiska gemenskapernas kommission gav rådet den 11 november 2003 ett förslag till rådets förordning om ändring av förordning (EG) nr 2100/94 om gemenskapens växtförädlarrätt. Syftet med kommissionens förslag är att undanröja den bristande överensstämmelse som beror på att en så kallad tvångslicens (om de som innehar de industriella rättigheterna respektive upphovsrätten inte når enighet om utnyttjandet av en växtsort eller ett patent, kan en tvångslicens beviljas för säkerställande av att växtsorten eller patentet kan utnyttjas, men bara i motiverade fall) enligt förordningen om gemenskapens växtförädlarrätt kan beviljas endast på grundval av ett allmänt intresse. Enligt förslaget kan en tvångslicens beviljas också på grundval av ett enskilt intresse.

Om rättsligt skydd för biotekniska uppfinningar bestäms i Europaparlamentets och rådets direktiv 98/44/EG, genom vilket gemenskapens rättsliga ram för skydd av biotekniska uppfinningar inrättades. I direktivet fastställs regler för beviljande av tvångslicens som gäller utnyttjande utan ensamrätt, när en patentskyddad uppfinning ingår i en skyddad växtsort. I förordning (EG) nr 2100/94 bestäms att tvångslicenser som gäller gemenskapens växtsorter kan beviljas endast på grundval av ett allmänt intresse, medan direktivet inte innehåller något sådant krav på ömsesidig tvångslicens beträffande en patenterad uppfinning och en växtförädlarrätt. Avsikten med kommissionens förslag är att ska-

pa samstämmighet i ordningen för ömsesidiga tvångslicenser enligt direktivet och förordningen inom olika områden för industriell och kommersiell egendom.

År 1961 ingicks en konvention för skydd av nya växtsorter, och en internationell union till skydd för växtförädlare (UPOV) inrättades. Stater vilkas lagstiftning uppfyller de krav som fastställs i konventionen kan ansluta sig till unionen. Enligt den reviderade UPOV-konventionen kan också ett mellanstatligt internationellt samfund, exempelvis Europeiska gemenskapen, ansluta sig till organisationen förutsatt att gemenskapens lagstiftning är förenlig med UPOV-konventionen.

Europeiska gemenskapen har 1994 antagit förordning (EG) nr 2100/94 om gemenskapens växtförädlarrätt. Förordningen har utarbetats i enlighet med UPOV-organisationens bestämmelser av år 1991. Enligt förordningen är gemenskapens växtförädlarrätt, som beviljas av gemenskapens växtsortmyndighet, giltig i gemenskapens samtliga medlemsländer. Medlemsstaterna i Europeiska gemenskapen har, fränsett Grekland och Luxemburg, giltig lagstiftning om växtförädlarrätt. En förädlare har därmed möjlighet att ansöka om antingen nationell eller gemenskapens växtförädlarrätt. I fråga om finska växtsorter har endast nationell växtförädlarrätt sökts.

En växtsort kan alltså skyddas genom en växtförädlarrätt, men det är dessutom möjligt att sorten innehåller en eller flera biotekniska uppfinningar som själva är patenterade, t.ex.

patenterade genetiska komponenter. Dessa industriella rättigheter och denna upphovsrätt kan innehas av olika personer.

2. Förslagets huvudsakliga innehåll

Enligt förordning (EG) nr 2100/94 kan tvångslicenser för tillfället beviljas endast på grundval av ett allmänt intresse. Enligt direktiv 98/44/EG kan en tvångslicens beviljas om det skulle innebära ett viktigt tekniskt framsteg av betydande ekonomiskt intresse, men inte på grundval av ett allmänt intresse. Kommissionens förslag innebär en lösning på denna bristande överensstämmelse.

För att det skall vara möjligt att utnyttja en patenterad bioteknisk uppfinning kan gemenskapens växtsortmyndighet enligt förslaget bevilja patenthavaren en tvångslicens för utnyttjande av en skyddad växtsort som innehåller dennes uppfinning. De som ansöker om tvångslicenser måste kunna visa

1) att de utan framgång har vänt sig till innehavaren av växtförädlarrätten för att erhålla ett licensavtal, och

2) att den biotekniska uppfinningen utgör ett viktigt tekniskt framsteg av betydande ekonomiskt intresse i förhållande till den skyddade växtsorten.

En patenthavare kan således beviljas ömsidig licens för utnyttjande utan ensamrätt av den växtsort som innehåller dennes biotekniska uppfinning, om innehavaren av en växtförädlarrätt har beviljats en tvångslicens i enlighet med direktiv 98/44/EG för utnyttjande utan ensamrätt av denna patentskyddade uppfinning. Licensen kan begränsas att gälla de medlemsstater i gemenskapen där patentet är giltigt.

3. Rättsliga verkningar

Finlands växtförädlarrätt bestäms i lagen om växtförädlarrätt (789/1994). Lagen behövs inte ännu ändrats med anledning av

förslagets.

4. Förslagets ekonomiska verkningar

Förslaget har inga nya ekonomiska konsekvenser för gemenskapernas budget. Den har inte heller några konsekvenser för små och medelstora företag. Förslaget har konsekvenser för de växtförädlingsföretag som har biotekniska uppfinningar i sin ägo. I Finland finns det tills vidare inga sådana företag.

5. Förslagets behandlingskedan inom EG:s institutioner

Rådet (jordbruk) uppmanade i februari 1998 kommissionen att granska den bristande överensstämmelsen mellan direktivet och förordningen och att inlämna ett lämpligt förslag om ändring av förordning (EG) nr 2100/94. Efter detta har förslaget behandlats i rådets arbetsgrupper den 10 december 2003 och den 18 mars 2004. Medlemstater har intagit en positiv hållning till kommissionens förslag.

6. Nationell beredning

Förslaget har föredragits den 18 december 2003 i undersektionen för förökningsmaterial och växtförädling, vilken lyder under sektionen för jordbruk och livsmedel, samt den 11 mars 2004 i sektionen för jordbruk och livsmedel. Bland annat växtförädlarna och lantbruksproducenterna var företrädare vid sammanträdena. Tjänstemannaberedningen har skett vid jord- och skogsbruksministeriet.

7. Statsrådets ståndpunkt

Statsrådet intar en positiv hållning till kommissionens förslag. Förslaget undanröjer den bristande överensstämmelse som nu förekommer i olika EG-rättsakter.